

Rolnummer 5505
Arrest nr. 2/2014 van 16 januari 2014

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over de artikelen 3, B), en 10 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 1 juli 2005 betreffende de studies in de geneeskunde en de tandheelkunde, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en A. Alen, de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, P. Nihoul en F. Daoût, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, emeritus voorzitter M. Bossuyt, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging

Bij vonnis van 28 september 2012 in zake Marie Boonen en anderen tegen de Franse Gemeenschap, in aanwezigheid van Marie-Christine Vroonen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 22 oktober 2012, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« - Schenden artikel 3, B), van het decreet van de Franse Gemeenschap van 1 juli 2005 betreffende de studies in de geneeskunde en de tandheelkunde, in zoverre het een artikel 49, § 2, in het decreet van de Franse Gemeenschap van 31 maart 2004 betreffende de organisatie van het hoger onderwijs ter bevordering van de integratie in de Europese ruimte van het hoger onderwijs en betreffende de herfinanciering van de universiteiten heeft ingevoegd, en artikel 10 van datzelfde decreet van 1 juli 2005, in zoverre het een afdeling *3bis* in hoofdstuk IV van titel III van het voormelde decreet van 31 maart 2004 heeft ingevoegd, de artikelen 10, 11 en 24, § 3, van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 13, lid 2, onder c), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, met artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 24, § 4, van de Grondwet, in zoverre bepalingen de gelijke toegang tot het hoger onderwijs beperken door een systeem met een *numerus fixus* vast te leggen dat de toegang tot het tweede jaar van de universitaire studie in de geneeskunde niet beperkt naar gelang van de bekwaamheden van de studenten maar enkel naar gelang van de beschikbare plaatsen, hetgeen studenten die voor hun eerste studiejaar zijn geslaagd, in voorkomend geval ertoe brengt dat zij geen toegang kunnen krijgen tot het tweede ?

- Schenden artikel 3, B), van het decreet van de Franse Gemeenschap van 1 juli 2005 betreffende de studies in de geneeskunde en de tandheelkunde, in zoverre het een artikel 49, § 2, in het decreet van de Franse Gemeenschap van 31 maart 2004 betreffende de organisatie van het hoger onderwijs ter bevordering van de integratie in de Europese ruimte van het hoger onderwijs en betreffende de herfinanciering van de universiteiten heeft ingevoegd, en artikel 10 van datzelfde decreet van 1 juli 2005, in zoverre het een afdeling *3bis* in hoofdstuk IV van titel III van het voormelde decreet van 31 maart 2004 heeft ingevoegd, de artikelen 10, 11 en 24, § 3, van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 13, lid 2, onder c), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, met artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 24, § 4, van de Grondwet, in zoverre zij een systeem met een *numerus fixus* vastleggen dat de toegang tot het tweede jaar van de universitaire studie in de geneeskunde niet beperkt naar gelang van de bekwaamheden van de studenten, terwijl een dergelijk systeem voordien niet bestond en zonder dat er redenen bestaan die verband houden met het algemeen belang dat die aanzienlijke achteruitgang van de mate van bescherming van het recht op toegang tot het hoger onderwijs verantwoordt ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- Marie Boonen, Stéphane Boonen en Simone Arend, wonende te 1421 Eigenbrakel, rue de la Justice 2, Charlotte Bentin, Marc Bentin en Martine Delcambre, wonende te 1440 Kasteelbrakel, rue des Radoux 20, Barbara Van Elst en Marie-Christine Vroonen, wonende te 1050 Brussel, Klauwaartslaan 22, en Francis Van Elst, wonende te 8670 Oostduinkerke, Zeeraketstraat 9;

- de Franse Gemeenschapsregering.

Op de openbare terechtzitting van 29 oktober 2013 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. M. Kaiser, advocaat bij de balie te Brussel, voor Marie Boonen en anderen;
 - . Mr. M. Velghe, tevens *loco* Mr. P. Levert, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Franse Gemeenschapsregering;
- hebben de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Tijdens het academiejaar 2005-2006 zijn Charlotte Bentin, Marie Boonen en Barbara Van Elst ingeschreven in de « Facultés Universitaires Notre-Dame de la Paix » te Namen om er de cursussen te volgen van het eerste studiejaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde.

Na afloop van de tweede examenperiode behaalt elk van die drie studentes, voor het geheel van de gevolgde lessen, een gemiddelde beoordeling van meer dan 14/20. De bevoegde examencommissie beslist om hun de 60 « studiepunten » toe te kennen die aan die lessen zijn verbonden. Rekening houdend met de plaats van die studentes in de rangschikking die met toepassing van artikel 79^{quater} van het decreet van de Franse Gemeenschap van 31 maart 2004 « betreffende de organisatie van het hoger onderwijs ter bevordering van de integratie in de Europese ruimte van het hoger onderwijs en betreffende de herfinanciering van de universiteiten » (ingevoegd bij artikel 10 van het decreet van 1 juli 2005 « betreffende de studies in de geneeskunde en de tandheelkunde ») is opgesteld, kan die examencommissie hun echter niet een van de 96 toegangsattesten voor het tweede studiejaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde toekennen, die met toepassing van het besluit van de Franse Gemeenschapsregering van 20 juli 2005 « tot vaststelling van het totaal aantal attesten voor de toegang tot het tweede deel van de studies van de eerste cyclus in de geneeskunde voor het academiejaar 2005-2006 alsmede van de verdeling van die attesten over de verschillende universitaire instellingen » door de « Facultés Universitaires Notre-Dame de la Paix » te Namen kunnen worden uitgereikt.

Bij dagvaarding betekend op 15 november 2010 vragen die drie studentes en hun ouders de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel om de Franse Gemeenschap te veroordelen tot het vergoeden van de morele of materiële schade die zij beweren te hebben geleden. Zij zijn van mening dat de Franse Gemeenschap, door het aannemen van het decreet van 1 juli 2005 dat het aantal studenten beperkt dat toegang heeft tot het tweede jaar van de studie in de geneeskunde, een fout in de zin van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek heeft begaan.

Alvorens zich over die vordering uit te spreken, merkt de Rechtbank op dat het, om het gedrag van de Franse Gemeenschap ten aanzien van die bepaling te kunnen beoordelen, noodzakelijk is dat zij over een antwoord op de door de eisende partijen gesuggereerde prejudiciële vragen beschikt. Zij beslist dus om aan het Hof die hiervoor weergegeven vragen te stellen.

III. *In rechte*

- A -

Wat de ontvankelijkheid van de prejudiciële vragen betreft

A.1.1. De Franse Gemeenschapsregering voert in de eerste plaats aan dat het Hof niet bevoegd is om de in de verwijzingsbeslissing gestelde vragen te beantwoorden.

Zij is van mening dat het Hof met die vragen niet wordt verzocht zich uit te spreken over de bestaanbaarheid van een decreet met de bepalingen van titel II of met de artikelen 170, 172 en 191 van de Grondwet, maar dat die vragen in werkelijkheid ertoe strekken het Hof te verzoeken zich uit te spreken over het bestaan, ten aanzien van de Franse Gemeenschap, van een fout in de zin van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, of minstens van het materiële bestanddeel van een dergelijke fout in de feitelijke omstandigheden van de zaak die aanleiding heeft gegeven tot de verwijzingsbeslissing. De Regering merkt op dat het decreet van de Franse Gemeenschap van 1 juli 2005 « betreffende de studies in de geneeskunde en de tandheelkunde » niet de grondslag vormt van de voor de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel ingestelde vordering.

De Regering leidt daaruit af dat het geschil dat via de prejudiciële vragen voor het Hof wordt gebracht, betrekking heeft op een burgerlijk recht, zodat het uitsluitend tot de bevoegdheid van de rechtbanken behoort in de zin van artikel 144 van de Grondwet en buiten de in artikel 142, tweede lid, van de Grondwet vastgestelde bevoegdheid van het Hof valt.

A.1.2. Charlotte Bentin, Marie Boonen, Barbara Van Elst en hun ouders antwoorden dat de ontvankelijkheid van de prejudiciële vragen niet op een ernstige wijze kan worden betwist.

Zij merken op dat het Hof zich niet kan uitspreken over de geldigheid van een jurisdictionele beslissing waarbij vragen aan het Hof worden gesteld. Zij zijn bovendien van mening dat de te dezen gestelde vragen wel degelijk betrekking hebben op de bestaanbaarheid, met de grondwettelijke regels waarvan het Hof de inachtneming verzekert, van decreetsbepalingen van de Franse Gemeenschap die klaarblijkelijk van toepassing zijn op het geschil dat aan de oorsprong van de verwijzingsbeslissing ligt. Zij beklemtonen ten slotte dat de prejudiciële vragen het Hof geenszins ertoe brengen zich uit te spreken over het bestaan van een burgerlijke fout ten aanzien van de Franse Gemeenschap.

A.2. In ondergeschikte orde zet de Franse Gemeenschapsregering in haar memorie van antwoord uiteen dat de prejudiciële vragen geen antwoord behoeven, aangezien het decreet van 1 juli 2005 klaarblijkelijk niet van toepassing is op het voor de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel hangende geschil.

Zij preciseert dat enkel artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, dat de grondslag vormt van de vordering tot vergoeding van schade die bij dat rechtscollege aanhangig is gemaakt, op dat geschil van toepassing is en dat het decreet van 1 juli 2005, dat vreemd is aan de grondslag van die vordering, maar een feitelijk element in het debat is.

Wat de eerste prejudiciële vraag betreft

A.3.1. Charlotte Bentin, Marie Boonen, Barbara Van Elst en hun ouders zijn van mening dat de prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord.

A.3.2. Zij zetten allereerst uiteen dat de beperking van het recht op onderwijs waarin in de in het geding zijnde bepalingen is voorzien, niet wordt vereist door de federale regelgeving met betrekking tot de planning van het medische aanbod, maar voortvloeit uit een vrije keuze van de Franse Gemeenschap.

Zij merken op dat de Vlaamse Gemeenschap, om rekening te houden met het feit dat de federale overheid de toegang tot tal van medische beroepen beperkt, de toegang tot de studie in de geneeskunde afhankelijk stelt van het slagen voor een toelatingsexamen, zonder het aantal studenten te beperken dat die studie mag aanvangen.

Zij voegen daaraan toe dat de Franse Gemeenschap, indien zij het aantal studenten dat ertoe is gemachtigd die studie na het tweede jaar voort te zetten, niet had beperkt, geen hindernis zou hebben geplaatst op de weg van de studenten die een medisch beroep willen uitoefenen waarop de federale planning geen betrekking heeft.

De eisende partijen voor de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel zijn eveneens van oordeel dat de Franse Gemeenschap niet ertoe was gehouden gevolg te geven aan een ongrondwettige federale regelgeving.

A.3.3. Charlotte Bentin, Marie Boonen, Barbara Van Elst en hun ouders zetten vervolgens uiteen dat de aantasting van het recht op onderwijs die uit de in het geding zijnde bepalingen voortvloeit, niet redelijk verantwoord is.

Zij merken op dat het bij de in het geding zijnde bepalingen ingevoerde selectieproces, in tegenstelling tot het toelatingsexamen dat in de Vlaamse Gemeenschap wordt georganiseerd en bij het arrest nr. 47/97 van het Hof van 14 juli 1997 als grondwettig werd beschouwd, aan studenten die hun bekwaamheden hebben aangetoond door met glans te slagen voor hun eerste studiejaar, hun recht op het volgen van het onderwijs van hun keuze ontzegt. Uit het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State over het voorontwerp van decreet dat aan de oorsprong van het decreet van 1 juli 2005 ligt, leiden zij af dat de selectie van de studenten die aan het einde van het eerste studiejaar op grond van een rangschikking is doorgevoerd, onverenigbaar is met de vrije toegang tot een hogere studie.

Door drie arresten van de Raad van State van 2 oktober 2008 (nr. 186.850, *de Roubaix*; nr. 186.851, *Wiert*; nr. 186.852, *Neuwels*) en een beschikking van de kortgedingrechter te Luik van 29 september 2008 aan te halen, beklemtonen zij dat de omstandigheid dat andere studenten, aan het einde van het eerste studiejaar, betere resultaten hebben behaald dan de student aan wie zijn recht op het volgen van het onderwijs van zijn keuze wordt ontzegd terwijl die student voor al zijn examens is geslaagd, die beperking van de toegang niet kan verantwoorden, aangezien zij vreemd is aan de bekwaamheden van die student en onverenigbaar is met de gelijke toegang tot het hoger onderwijs.

De eisende partijen voor de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel merken daarenboven op dat de regels voor het toekennen van de toegangsattesten voor het tweede studiejaar het een student die tijdens de examenperiode in juni een gemiddelde van 12/20 had behaald, mogelijk konden maken zijn studie voort te zetten, zonder de student die in juni was afgewezen en die tijdens de examenperiode in september een gemiddelde van 14/20 behaalde, te verzekeren dat hij het begeerde attest zou kunnen verkrijgen. Zij zijn eveneens van mening dat geen enkele persoon die, door het slagen voor de examens van een studiejaar, bekwaam werd geacht om de studie van zijn keuze voort te zetten, kan worden verhinderd zulks te doen, ook al is zijn bekwaamheid geringer dan die van andere kandidaten.

A.3.4. Charlotte Bentin, Marie Boonen, Barbara Van Elst en hun ouders voeren bovendien aan dat de aantasting van het recht op onderwijs die uit de in het geding zijnde bepalingen voortvloeit, ook al wordt zij als redelijk verantwoord beschouwd, onevenredig is ten aanzien van het nagestreefde doel.

Door het advies aan te halen van de afdeling wetgeving van de Raad van State over het voorontwerp van decreet dat aan de oorsprong van het decreet van 1 juli 2005 ligt, menen zij dat de invoering van een toelatingsexamen, zonder afbreuk te doen aan de vrije toegang tot het onderwijs, ook de mogelijkheid zou hebben kunnen bieden om het aantal afgestudeerden te beperken en het beter mogelijk zou hebben gemaakt het doel te verwezenlijken dat erin bestaat de studenten en hun familie geen tijd en geld te doen verliezen.

A.3.5. Charlotte Bentin, Marie Boonen, Barbara Van Elst en hun ouders voegen ten slotte daaraan toe dat de selectie van studenten door middel van een rangschikking die is opgesteld op grond van de individuele resultaten die tijdens het eerste studiejaar zijn behaald, een discriminerend verschil in behandeling teweegbrengt tussen studenten die identieke resultaten hebben behaald.

Zij preciseren dat de toegang van een student tot het tweede studiejaar niet enkel afhangt van zijn eigen bekwaamheden, maar ook van de resultaten van de andere studenten die samen met hem zijn gerangschikt, zodat de toegang tot het tweede jaar afhangt van de gemiddelde kwaliteit van een bepaald auditorium.

A.4.1. De Franse Gemeenschapsregering is van mening dat de eerste prejudiciële vraag ontkennend moet worden beantwoord.

A.4.2. Zij zet allereerst uiteen dat de inachtneming van de federale loyauteit de Franse Gemeenschap gebod het aantal geneesheren afkomstig uit de universiteiten die onder haar bevoegdheid vallen, te beperken teneinde rekening te houden met de federale regelgeving met betrekking tot de planning van het medische aanbod die in 1996 is aangenomen met het oog op het beheersen van de kosten van de gezondheidszorg voor de gemeenschap. Zij geeft evenwel toe dat de keuze van de maatregel die ertoe strekt het aantal afgestudeerden te beperken, tot de beoordelingsbevoegdheid van de Franse Gemeenschap behoort.

De Regering, die tevens opmerkt dat er geen subjectief recht op gesubsidieerd onderwijs in de geneeskunde bestaat, wijst erop dat de beperkingen van de toegang tot de studie in de geneeskunde waarin in de in het geding zijnde bepalingen is voorzien, het mogelijk maken rekening te houden met het feit dat een minderheid van studenten dat diploma wil behalen om een beroep uit te oefenen waarop de federale planning geen betrekking heeft.

De Regering voert eveneens aan dat de omstandigheid dat de toepassing van de beperkingen van de toegang tot het tweede jaar van de studie in de geneeskunde is opgeschort bij het decreet van 24 oktober 2008 « betreffende de toestand van de studenten in de geneeskunde en de tandheelkunde » en bij drie latere decreten die een identieke bewarende maatregel bevatten, niet volstaat om de ongrondwettigheid van de in het geding zijnde bepalingen aan te tonen.

A.4.3. Zij voert aan dat de regels met betrekking tot de oriëntering van de studenten die de cursussen hebben gevolgd van het eerste studiejaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde, zijn gebaseerd op de behoeften en op de mogelijkheden van de Gemeenschap, aangezien zij verband houden met de medische behoeften die door de federale overheid zijn bepaald.

Zij voegt daaraan toe dat de in het geding zijnde bepalingen, door de toegang tot het tweede studiejaar voor te behouden aan de studenten die het best gerangschikt zijn binnen elke universiteit, en door diegenen die niet batig gerangschikt zijn, ertoe te machtigen toegang te krijgen tot het tweede studiejaar van cycli die leiden tot het behalen van aanverwante academische graden, rekening houden met de bekwaamheid van alle studenten.

Zij beklemtoont dat het in de context van de federale contingentering met betrekking tot de uitoefening van medische beroepen redelijk is om de toegang tot de voor de gemeenschap duurste studie voor te behouden aan de meest verdienstelijke studenten die blijk hebben gegeven van de grootste bekwaamheid om die studie voort te zetten.

De Regering antwoordt ook dat noch het arrest nr. 47/97 met betrekking tot het in de Vlaamse Gemeenschap ingevoerde toelatingsexamen, noch het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State over de in het geding zijnde bepalingen aangeven dat een beperking *a priori* van het aantal studenten dat ertoe is gemachtigd hun studie voort te zetten, onbestaanbaar zou zijn met de in de prejudiciële vraag aangehaalde grondwettelijke en internationale regels omdat daarbij een ander selectie criterium dan de bekwaamheid van de betrokken studenten zou worden ingevoerd. Zij merkt op dat het Hof, bij het arrest nr. 89/2011, heeft aanvaard dat studenten die een bepaalde studie mogen aanvangen, bij loting worden uitgekozen.

A.4.4. De Regering merkt eveneens op dat het vanuit een bekommernis om gelijkheid tussen studenten is dat de decreetgever heeft geoordeeld dat een selectie na afloop van het eerste studiejaar de voorkeur genoot boven het invoeren van een toelatingsexamen.

Zij stelt vast dat de door de gemeenschapswetgever aangevoerde redenen om die keuze te verantwoorden niet worden betwist. Zij brengt eveneens in herinnering dat die keuze tot de beoordelingsbevoegdheid van de decreetgever behoort, die des te groter is naarmate het onderwijsniveau hoog is, dat die keuze niet kennelijk onredelijk is en dat het in aanmerking genomen systeem soortgelijk is aan dat wat sedert meer dan dertig jaar voor dezelfde studie in de Franse Republiek bestaat.

De Regering is van mening dat de enkele omstandigheid dat een toelatingsexamen het mogelijk zou maken het nagestreefde doel te verwezenlijken op een wijze die het recht op onderwijs minder aantast, niet volstaat om de onevenredigheid van de in het geding zijnde bepalingen aan te tonen.

De Regering betwist ten slotte de vermeende discriminatie tussen studenten die tot verschillende universiteiten behoren en die, ondanks identieke resultaten, niet allen toegang zouden hebben tot het tweede studiejaar, wegens de resultaten van de andere studenten van hun universiteit. Zij twijfelt allereerst aan de vergelijkbaarheid van de situaties, door op te merken dat de resultaten afhangen van de wisselende strengheid

van verschillende professoren. Zij is vervolgens van mening dat dat verschil in behandeling redelijk wordt verantwoord door de vrijheid van onderwijs die tot gevolg heeft dat het onderwijs in de geneeskunde in verschillende autonome universitaire instellingen wordt georganiseerd.

Wat de tweede prejudiciële vraag betreft

A.5.1. Charlotte Bentin, Marie Boonen, Barbara Van Elst en hun ouders zijn van mening dat de tweede vraag bevestigend moet worden beantwoord.

A.5.2. Zij zetten allereerst uiteen dat de in het geding zijnde bepalingen het beschermingsniveau verminderen van het recht op toegang tot het hoger onderwijs dat bij artikel 13, lid 2, onder c), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten is erkend.

Zij merken op dat de regels die bij het decreet van de Franse Gemeenschap van 27 februari 2003 « tot wijziging van de bepalingen aangaande de studies van de sector van de gezondheidswetenschappen in het decreet van 5 september 1994 tot regeling van de universitaire studies en de academische graden en in de wet van 27 juli 1971 op de financiering van en het toezicht op de universitaire instellingen » zijn ingevoegd, de toegang tot het tweede studiejaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde, niet beperkten voor de studenten die een positieve beoordeling hadden verkregen voor alle lessen die in het programma van het eerste studiejaar waren opgenomen.

Zij voegen daaraan toe dat vóór de inwerkingtreding van de in het geding zijnde bepalingen voor die studenten nooit in enige beperking van de toegang tot dat tweede studiejaar was voorzien. Zij merken bovendien op dat de regels die uit het decreet van 27 februari 2003 voortvloeiden, de goede studenten niet verhinderden hun studie in de geneeskunde aan te vangen, voort te zetten en te beëindigen. Zij merken ten slotte op dat het bestaan van een vermindering van het beschermingsniveau van het recht op toegang tot het hoger onderwijs moet worden beoordeeld door als vergelijkingspunt de meest beschermende vroegere stand van de wetgeving te nemen, namelijk, te dezen, de regels die van toepassing waren vóór het aannemen van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 25 juli 1996 « houdende verschillende maatregelen inzake begrotingsfondsen, schoolgebouwen, onderwijs en audiovisuele sector », waarbij de *numerus clausus* voor de toegang tot de tweede cyclus van die studie is ingevoerd.

A.5.3. Charlotte Bentin, Marie Boonen, Barbara Van Elst en hun ouders zijn vervolgens van mening dat het aanzienlijke karakter van die achteruitgang in de bescherming van het grondrecht waarvan sprake is, voortvloeit uit de reeds vermelde (A.3.3) ontstentenis van een redelijke verantwoording van de aantasting van het recht op onderwijs.

Zij verwijzen eveneens naar een arrest van de Raad van State van 13 augustus 2008 (nr. 185.694, *Stifkens*).

A.5.4. Zij merken ten slotte op dat geen enkele reden van algemeen belang die aanzienlijke achteruitgang kan verantwoorden.

Zij brengen dienaangaande in herinnering dat de in de in het geding zijnde bepalingen bedoelde beperkingen van de toegang tot het tweede studiejaar geen verband houden met de bekwaamheden van de betrokken studenten en niet de minst regressieve maatregel vormen die door de decreetgever kon worden gekozen om zijn doel te bereiken. Zij klagen eveneens het gebrek aan compensatie aan voor studenten aan wie, ondanks positieve beoordelingen in alle gevolgde lessen, de toegang tot het tweede studiejaar wordt ontzegd en die zodoende een jaar hebben verloren.

Zij voegen daaraan toe dat noch de federale loyauteit, noch de federale regelgeving met betrekking tot de planning van het medische aanbod de Franse Gemeenschap ertoe verplichtten de in het geding zijnde bepalingen aan te nemen.

A.6.1. De Franse Gemeenschapsregering is van mening dat de tweede prejudiciële vraag ontkennend moet worden beantwoord.

A.6.2. In hoofdorde zet zij uiteen dat de in het geding zijnde bepalingen het beschermingsniveau van het recht op toegang tot het hoger onderwijs niet aanzienlijk verminderen.

Zij beklemtoont dat de student die, omdat hij niet batig is gerangschikt, geen toegangsattest verkrijgt voor het tweede studiejaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde, vrij is om zijn studie in andere met de geneeskunde verwante domeinen voort te zetten.

A.6.3. De Regering voert in ondergeschikte orde aan dat, zelfs indien wordt aangenomen dat de in het geding zijnde bepalingen een aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau van het recht op toegang tot het hoger onderwijs uitmaken, die achteruitgang gebaseerd is op redenen van algemeen belang.

Dienaangaande brengt zij in herinnering dat de inachtneming van de federale loyauteit van de gemeenschapswetgever vereiste dat hij het aantal nieuwe geneesheren en dus de toegang tot de daarmee overeenstemmende studie moest beperken teneinde rekening te houden met de federale planning van het medische aanbod die ertoe strekt de toegang tot bepaalde medische beroepen in te perken.

De Regering antwoordt eveneens dat het verlies van een studiejaar voor de student die, ondanks positieve beoordelingen in alle gevolgde lessen, geen toegang kan krijgen tot het tweede studiejaar omdat hij niet batig is gerangschikt, enkel zou kunnen voortvloeien uit zijn individuele beslissing om zijn eerste jaar over te doen teneinde een toegangsattest te verkrijgen, in plaats van zijn studie voort te zetten door zich voor het tweede studiejaar van een andere verwante cursus in te schrijven.

A.6.4. In nog meer ondergeschikte orde beweert de Regering ten slotte dat er, indien werd aanvaard dat de Franse Gemeenschap de toegang tot de studie in de geneeskunde niet kon beperken, zou moeten worden vastgesteld dat de bij artikel 13, lid 2, onder c), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten verboden achteruitgang voortvloeit uit het aannemen van het decreet van 25 juli 1996, en zelfs uit dat van 27 februari 2003, die andere regels hebben ingevoegd die de toegang tot die studie beperken en die minder gunstig dan de in het geding zijnde bepalingen werden geacht in het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State met betrekking tot die laatste bepalingen.

- B -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de prejudiciële vragen

B.1.1. De Franse Gemeenschapsregering voert aan dat het Hof niet bevoegd zou zijn omdat het geschil dat door de prejudiciële vragen aan het Hof wordt voorgelegd betrekking heeft op een burgerlijk recht.

B.1.2. Het Hof is bevoegd om bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen omtrent de schending, door een decreet, van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet (artikel 142, tweede lid, 2°, en derde lid, van de Grondwet; artikel 26, § 1, 3°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof).

Wanneer een vraag betreffende een dergelijke schending wordt « opgeworpen » voor een rechtscollege, moet dat rechtscollege het Hof in beginsel verzoeken erop te antwoorden (artikel 26, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989).

Zelfs indien het antwoord op een dergelijke vraag nuttig kan zijn om een geschil over een burgerlijk recht in de zin van artikel 144 van de Grondwet te beslechten, vormt dat antwoord daarom niet als dusdanig de regeling van een dergelijk geschil.

B.1.3. Aangezien beide prejudiciële vragen betrekking hebben op de bestaanbaarheid van twee bepalingen van een decreet van de Franse Gemeenschap met de artikelen 10, 11 en 24, § 3, van de Grondwet, is het Hof bevoegd om erop te antwoorden.

B.2.1. In de regel komt het het rechtscollege toe dat het Hof een vraag stelt, vast te stellen welke de wetsbepalingen zijn die toepasselijk zijn op het geschil dat erbij aanhangig is gemaakt, en, algemener, na te gaan of het antwoord op een prejudiciële vraag nuttig is om het aan het rechtscollege voorgelegde geschil te beslechten.

Enkel wanneer het antwoord klaarblijkelijk niet nuttig is om het geschil te beslechten, met name omdat de in het geding zijnde bepaling klaarblijkelijk niet erop van toepassing is, vermag het Hof te beslissen dat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft.

B.2.2. Samen met de rechter die aan het Hof vragen stelt, dient te worden opgemerkt dat het antwoord op de gestelde vragen klaarblijkelijk niet nutteloos is om het geschil te beslechten.

B.2.3. De exceptie wordt verworpen.

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

B.3. Het Hof wordt verzocht zich uit te spreken over de bestaanbaarheid van artikel 49, § 2, en van de artikelen 79*bis* tot 79*octies* van het decreet van 31 maart 2004, zoals zij op het academiejaar 2005-2006 van toepassing waren, met de artikelen 10, 11 en 24, § 3, van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 24, § 4, van de Grondwet, met artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 13, lid 2, onder c), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, in zoverre de in het geding zijnde bepalingen, door de toegang tot

het tweede studiejaar van de eerste cyclus in de geneeskunde enkel naar gelang van de beschikbare plaatsen te beperken, afbreuk zouden hebben gedaan aan het recht op gelijke toegang tot het hoger onderwijs van de studenten die na afloop van het academiejaar 2005-2006 de 60 « studiepunten » hadden verworven die zijn verbonden aan de tijdens het eerste studiejaar van die cyclus gevolgde lessen.

B.4.1. Artikel 24, § 3, van de Grondwet bepaalt :

« Ieder heeft recht op onderwijs, met eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden. De toegang tot het onderwijs is kosteloos tot het einde van de leerplicht.

Alle leerlingen die leerplichtig zijn, hebben ten laste van de gemeenschap recht op een morele of religieuze opvoeding ».

Dat recht staat een reglementering van de toegang tot het onderwijs, inzonderheid van het onderwijs dat wordt verstrekt na afloop van de leerplicht, op grond van de behoeften en de mogelijkheden van de gemeenschap en het individu, niet in de weg.

B.4.2. Artikel 24, § 4, van de Grondwet bepaalt :

« Alle leerlingen of studenten, ouders, personeelsleden en onderwijsinstellingen zijn gelijk voor de wet of het decreet. De wet en het decreet houden rekening met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden ».

B.5. Artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, met als opschrift « Recht op onderwijs », bepaalt :

« Niemand zal het recht op onderwijs worden ontzegd. Bij de uitoefening van alle functies welke de Staat in verband met de opvoeding en het onderwijs op zich neemt zal de Staat het recht eerbiedigen van de ouders om voor hun kinderen zich van die opvoeding en van dat onderwijs te verzekeren welke overeenstemmen met hun eigen godsdienstige en filosofische overtuigingen ».

Die bepaling verleent onder meer een recht op toegang tot de bestaande zowel openbare als private instellingen voor hoger onderwijs (EHRM, grote kamer, 10 november 2005, *Leyla Şahin* t. Turkije, §§ 134-142, 152-153; grote kamer, 19 oktober 2012, *Catan en anderen* t. Moldavië en Rusland, §§ 137 en 139). Zij vereist dat de houder van dat recht op toegang de mogelijkheid moet kunnen hebben om een voordeel uit het gevolgde onderwijs te halen, met

andere woorden het recht om, overeenkomstig de in de betrokken Staat van kracht zijnde regels en in een of andere vorm, de officiële erkenning van de voltooide studie te verkrijgen (EHRM, grote kamer, 10 november 2005, *Leyla Şahin* t. Turkije, § 152; grote kamer, 19 oktober 2012, *Catan en anderen* t. Moldavië en Rusland, § 137).

Het recht op onderwijs vereist van nature een overheidsregeling waarin rekening wordt gehouden met onder meer de behoeften en de middelen van de gemeenschap, alsook met de bijzondere kenmerken van het niveau van het in aanmerking genomen onderwijs (EHRM, grote kamer, 10 november 2005, *Leyla Şahin* t. Turkije, § 154; grote kamer, 19 oktober 2012, *Catan en anderen* t. Moldavië en Rusland, § 140). Dat recht, dat niet absoluut is, kan aan bepaalde beperkingen worden onderworpen voor zover die voorzienbaar zijn en in een redelijk verband van evenredigheid met het nagestreefde legitieme doel staan. De Staat beschikt in dat opzicht over een beoordelingsmarge die des te groter is naarmate het in aanmerking genomen onderwijsniveau hoog is (EHRM, grote kamer, 10 november 2005, *Leyla Şahin* t. Turkije, § 154; grote kamer, 19 oktober 2012, *Catan en anderen* t. Moldavië en Rusland, § 140). Het recht op onderwijs verbiedt niet dat de toegang tot de universiteit wordt beperkt tot diegenen die tijdig hebben gevraagd om te worden toegelaten en die voor de examens zijn geslaagd (EHRM, beslissing, 16 november 1999, *Lukach* t. Rusland, § 3).

Artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens waarborgt eveneens de gelijke behandeling van alle burgers bij de uitoefening van het recht op onderwijs (EHRM, grote kamer, 10 november 2005, *Leyla Şahin* t. Turkije, § 152).

B.6. Artikel 13 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten bepaalt :

« 1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op onderwijs. [...]

2. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen dat, ten einde tot een volledige verwezenlijking van dit recht te komen :

[...]

c) Het hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor een ieder op basis van bekwaamheid gelijkelijk toegankelijk dient te worden gemaakt;

[...] ».

Artikel 2, lid 1, van hetzelfde Verdrag bepaalt :

« Iedere Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich maatregelen te nemen, zowel zelfstandig als binnen het kader van de internationale hulp en samenwerking, met name op economisch en technisch gebied, en met volledige gebruikmaking van de hem ter beschikking staande hulpbronnen, ten einde met alle passende middelen, inzonderheid de invoering van wettelijke maatregelen, tot een algehele verwezenlijking van de in dit Verdrag erkende rechten te komen ».

Uit die bepalingen vloeit voort dat de gelijke toegang tot het hoger onderwijs geleidelijk moet worden ingevoerd op basis van bekwaamheid, rekening houdend met de economische mogelijkheden en de specifieke toestand van de overheidsfinanciën van elke verdragspartij.

Artikel 13, lid 2, onder c), van het Verdrag doet dus geen recht op toegang tot het hoger onderwijs ontstaan. Het verzet zich evenwel ertegen dat het Koninkrijk België, na de inwerkingtreding van het Verdrag te zijnen aanzien - op 21 juli 1983 -, maatregelen neemt die zouden ingaan tegen het doel van de volkomen gelijke toegang tot het hoger onderwijs op basis van bekwaamheid.

Die bepaling staat niet eraan in de weg dat de toegang tot het hoger onderwijs afhankelijk wordt gemaakt van voorwaarden die de bekwaamheid van de studenten betreffen, voor zover die voorwaarden in overeenstemming zijn met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

B.7.1. Een « studiepunt » is een « eenheid die overeenstemt met de tijd die de student binnen een studieprogramma aan een studieactiviteit binnen een bepaalde leerdiscipline heeft besteed ». De studiepunten worden aan de student toegekend na een gunstige beoordeling van de verworven bekwaamheden en kennis (artikel 6, § 1, 8°, van het decreet van 31 maart 2004, vervangen bij artikel 4 van het decreet van 20 oktober 2011).

Het staat aan de bevoegde examencommissie, bestaande uit de academische overheden, de studiepunten toe te kennen die zijn verbonden aan het onderwijs waarvan zij de resultaten toereikend acht (artikelen 68, § 1, eerste lid, en 69, eerste lid, van het decreet van 31 maart 2004).

Tijdens het academiejaar 2005-2006 bood het eerste studiejaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde, de mogelijkheid om 60 studiepunten te verwerven (artikel 16, § 2, tweede lid, van het decreet van 31 maart 2004, ingevoegd bij artikel 2, A), van het decreet van 1 juli 2005).

Het verwerven van die 60 studiepunten was voor de student echter niet voldoende om toegang te krijgen tot het tweede jaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde. De toegang tot dat tweede jaar was afhankelijk gesteld van de uitreiking van een toegangsattest (artikelen 49, § 2, en *79quater* van het decreet van 31 maart 2004).

B.7.2. Dat toegangsattest werd uitgereikt door de « oriënteringsexamencommissie » van de betrokken universitaire instelling (artikel 49, § 2, van het decreet van 31 maart 2004, in samenhang gelezen met artikel 16, § 2, van hetzelfde decreet, zoals zij op het academiejaar 2005-2006 van toepassing waren).

Het totale aantal in de Franse Gemeenschap uit te reiken toegangsattesten was beperkt en werd, in beginsel elk jaar, door de Regering bepaald door inzonderheid rekening te houden met « het aantal gediplomeerden van de tweede cyclus die toegang zullen hebben tot de toekenning van particuliere professionele bekwaamheidsbewijzen krachtens de federale wetgeving » (artikelen *79bis*, eerste en derde lid, en *79ter*, § 1, eerste lid, van het decreet van 31 maart 2004). De Regering diende ook, in beginsel jaarlijks, de verdeling van dat beperkte aantal attesten onder de vijf universitaire instellingen die die studie organiseerden, volgens een in het decreet bedoelde sleutel te bepalen (artikelen *79bis*, tweede lid, en *79ter*, § 1, tweede lid, van het decreet van 31 maart 2004).

Geen enkel van die toegangsattesten kon worden uitgereikt aan een in het eerste jaar ingeschreven student die geen cijfer van minstens 10/20 voor elk onderwijs dat op zijn

programma stond, noch een algemene beoordeling van minstens 60/100 had behaald (artikel 79^{quater}, eerste en vijfde lid, van het decreet van 31 maart 2004, zoals het op het academiejaar 2005-2006 van toepassing was). Het cijfer dat overeenstemt met een onderricht, drukt de eindevaluatie van dat onderricht uit (artikel 77, eerste lid, van het decreet van 31 maart 2004). De algemene beoordeling was afhankelijk van de academische resultaten van de student en van een evaluatie van zijn « [bekwaamheid] om de vrucht van zijn scholing te gebruiken om de informatie te verstaan, er een synthese van te maken en ze mee te delen en om situaties op te lossen die kennis en transdisciplinaire bedrevenheid vereisen » (artikel 79^{quater}, eerste, tweede, derde en vijfde lid, van het decreet van 31 maart 2004, zoals het op het academiejaar 2005-2006 van toepassing was).

Rekening houdend met het beperkte aantal toegangsattesten, kon de bevoegde examencommissie van elke betrokken universitaire instelling een dergelijk attest enkel uitreiken aan de studenten die, naast het feit dat zij voldeden aan de voormelde voorwaarden met betrekking tot de cijfers, batig waren gerangschikt in de rangschikking die was opgesteld op grond van de algemene beoordelingen die elk van die studenten had behaald (artikel 79^{quater}, eerste tot zevende lid, van hetzelfde decreet, zoals het op het academiejaar 2005-2006 van toepassing was).

B.8. Die beperking van de toegang van de in B.3 bedoelde studenten tot het tweede jaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde bij de in het geding zijnde bepalingen, was voorzienbaar, aangezien zij in duidelijke en precieze bewoordingen was uitgedrukt.

B.9.1. De in het geding zijnde bepalingen, die het aantal studenten beperkten die toegang hadden tot het tweede jaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde, pasten in het kader dat is vastgelegd door de federale regelgeving met betrekking tot de planning van het medische aanbod (artikel 35^{novies} van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen), die ertoe strekt het aantal geneesheren te beperken dat ertoe is gemachtigd de geneeskunde te beoefenen (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2004-2005, nr. 117/1, pp. 5, 6 en 8; *ibid.*, nr. 117/3, p. 3; *CRI*, 21 juni 2005, pp. 24-25).

Die bepalingen, die zijn aangenomen in de context van een belangrijke en groeiende toename van het aantal inschrijvingen in het eerste jaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde, hadden tot doel te vermijden dat vele studenten ertoe zouden worden gedwongen om na afloop van een lange en dure studie die met succes werd afgerond, vast te stellen dat zij het beroep waarvoor zij hadden geleerd, niet zouden hebben kunnen uitoefenen wegens de bij de federale regelgeving vastgestelde beperkingen (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2004-2005, nr. 117/1, pp. 5 tot 7 en 11; *ibid.*, nr. 117/3, p. 3; *CRI*, 21 juni 2005, p. 25), en, bijgevolg, de vereiste diploma's voor te behouden aan diegenen die het meest geschikt waren om die beroepen uit te oefenen (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2004-2005, nr. 117/1, p. 9).

B.9.2. Een selectie aan het einde van het eerste studiejaar is verkozen boven het organiseren van een (vergelijkend) toelatingsexamen vóór dat studiejaar om te vermijden dat de studenten uit de betere instellingen voor secundair onderwijs het grootste deel van de beschikbare plaatsen zouden innemen, hetgeen de « democratisering van de toegang tot het hoger onderwijs » zou hebben geschaad (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2004-2005, nr. 117/1, p. 7). Het organiseren van een selectie na afloop van het eerste studiejaar zwakt het gevolg af van de verschillen die uit de veranderlijke kwaliteit van het secundair onderwijs voortvloeien, door het bepaalde studenten mogelijk te maken de achterstand weg te werken die zij wegens de specifieke kenmerken met betrekking tot hun vroegere opleiding ten opzichte van anderen hebben opgelopen (*ibid.*, p. 9; *Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2004-2005, nr. 117/3, p. 3). Het staat eveneens toe de bekwaamheden te vergelijken van studenten die, zonder vrijstellingen of een overdracht van cijfers of eerder verworven studiepunten te genieten, gedurende één jaar een identieke opleiding hebben genoten, bestaande uit een onderwijs dat ertoe is bestemd hun bekwaamheid om hun kennis aan te wenden en dus hun werkelijke bekwaamheid om die studie voort te zetten, te evalueren (*Parl. St.*, Parlement van de Franse Gemeenschap, 2004-2005, nr. 117/1, p. 9; *ibid.*, nr. 117/3, pp. 3-4; *CRI*, 21 juni 2005, p. 26).

Een selectie aan het einde van het eerste studiejaar werd dan ook geacht het recht van de student om toegang te krijgen tot het hoger onderwijs en de gelijkheid tussen studenten meer in acht te nemen dan een toelatingsexamen (*ibid.*, p. 9).

B.10. De student die na afloop van het academiejaar 2005-2006 de 60 studiepunten had verworven die zijn verbonden aan de lessen die werden gevolgd tijdens het eerste studiejaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde, maar het toegangsattest niet zou hebben verkregen, kon zich eenmaal opnieuw inschrijven voor hetzelfde studiejaar, teneinde te proberen dat attest te verkrijgen (artikel 79*quinquies*, derde lid, van het decreet van 31 maart 2004).

Hij kon bovendien ook toegang krijgen tot het tweede jaar van verschillende andere studiecycli dan die welke leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de tandheelkunde (artikel 79*sexies*, § 2, van hetzelfde decreet).

Die student had dus de mogelijkheid om een voordeel uit het gevolgde onderwijs te halen, door de officiële erkenning van de voltooide studie te verkrijgen.

B.11. Uit het voorafgaande vloeit voort dat de beperking van de toegang van de in B.3 bedoelde studenten tot het tweede jaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde, zoals zij uit de in het geding zijnde bepalingen voortvloeide, in een redelijk verband van evenredigheid stond met het legitieme doel dat ermee werd nagestreefd en niet onverenigbaar was met de gelijke toegang tot het hoger onderwijs op basis van bekwaamheid.

B.12. De eerste prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

B.13. Het Hof wordt verzocht zich uit te spreken over de bestaanbaarheid van artikel 49, § 2, en van de artikelen 79*bis* tot 79*octies* van het decreet van 31 maart 2004, zoals zij op het academiejaar 2005-2006 van toepassing waren, met de artikelen 10, 11 en 24, §§ 3 en 4, van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 13, lid 2, onder c), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, in zoverre de in het geding zijnde bepalingen, door de toegang tot het tweede studiejaar van de eerste cyclus in de geneeskunde niet te beperken naar gelang van de bekwaamheden van de studenten, een aanzienlijke

achteruitgang van de mate van bescherming van het recht op toegang tot het hoger onderwijs zouden hebben gevormd, die niet zou worden verantwoord door redenen van algemeen belang.

B.14. Zoals blijkt uit wat in B.7 is uiteengezet, beperkten de in het geding zijnde bepalingen, die op het academiejaar 2005-2006 van toepassing waren, de toegang tot het tweede studiejaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde door rekening te houden met de bekwaamheden van de studenten.

B.15. Zonder dat moet worden nagegaan of de in het geding zijnde bepalingen al dan niet een aanzienlijke achteruitgang vormden van het niveau van bescherming van het recht op toegang tot het hoger onderwijs ten aanzien van de voorgaande situatie, moet worden vastgesteld dat de beperking van de toegang tot het tweede studiejaar van de cyclus die leidt tot het behalen van de academische graad van bachelor in de geneeskunde die bij die bepalingen werd geregeld, berustte op redenen van algemeen belang die in B.9 zijn beschreven.

B.16. De tweede prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 49, § 2, en de artikelen *79bis* tot *79octies* van het decreet van 31 maart 2004 « betreffende de organisatie van het hoger onderwijs ter bevordering van de integratie in de Europese ruimte van het hoger onderwijs en betreffende de herfinanciering van de universiteiten », zoals zij voor het academiejaar 2005-2006 op de studie in de geneeskunde van toepassing waren, schenden niet de artikelen 10, 11 en 24, § 3, van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 24, § 4, van de Grondwet, met artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 13, lid 2, onder c), van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 16 januari 2014.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J. Spreutels